

AMBICIÓ

Voldria fer un cant—tan trist, tan trist,
de tan sublim tristesa,
que plorés, al sentirlo, tot lo món,
i 's partissin les pedres.

Voldria fer un cant, — tan gai, tan gai,
de tan folla alegria,
qu' a la primera estrofa tot lo món
s' esbardelles de riure.

Una volta cantats aquestos cants
faria trossos l' arpa
per consagrame a contemplar el món
desde un cim de montanya.

APELES MESTRES.

(De *Croquis Ciutadans*).

UNA OBRA D' EN ACEBAL

Perquè no 'ls hem d' estudiar i donar a conèixer? Perquè no 'ls hem de tenir en compte, dintre 'ls estudis literaris que a Catalunya tenen lloc, als literats joves castellans qu' am mires envers al Nort, han emprés una creuada contra les velles rutines qu' informaven les antigues produccions castellanques?

Han tombat sos ulls envers un mon nou, i han restat sorpresos al veure una república de lletres nova, també eczuberant de vida; al veure una corrúa interminable d' autors desconeguts fins allavors per ells, i han comprés que 'ls antics motllos castellans, no sols eran buits de sentit, si no falsos per aguantar la forsa de les ideies modernes i no volent quedar a la rerassaga, s' han decidit a enviar a paseig, tota la caballeria andante, tota la armadura feble, i tota frasse acampanada, am quines am tan poc trevall lograva una reputació literaria, quansevol gramàtic de la Espanya del any 50.

Consequiren dits joves literats ferho, i *europèisant* sos motllos, sos assumptos i ses trames, varen presentarse en el camp de les lletres castellanques, am forsa bastant pera imposarse, varen presentarse com creuada qu' anava a la conquesta del terror, bastardejat per quatre escriptors de frase buida qu' il-lusionaren al públic bax de Castella. I axís, veiem figurar en la creuada, com ferma avansada a n' en Arthur Reyes, autor de "Cartucherita" i de "El lagar de la Viñuela", desgraciadament mort quan tan i tan prometia; a n' en Martinez Sierra, autor de "El poema del trabajo", a n' en Jascinto Benavente el simpàtic literat i autor de "Figulinas" i de "Noches de Verano", a n' en Gómez Carrillo el cronista literari parisenc, a n' en Martinez Barriónuevo que ha publicat "Misericordia", "Juanela", i d' altres, a n' en Manuel Reina que ha escrit els poemes "La canción de las estrellas", "Rayo de Sol", i per fí, el més genial segons nostra manera de pensar, en Francisco Acebal, l' autor més modernizat dintre les lletres castellanques.

Parlem d' ell un xic, perque s' ho merex. Es Acebal, autor observador de según grau, seguint la classificació de Gaston Habrekorn, axò és, que no emplea la observació

com a medi per arriuar a posar de relleu en tota sa cruesa l' objecte materia d' observació, si no que, prenent peu de la matexa, s' estén per una sèrie d' operacions intel·lectives, a establir consecuències que arriuen a la categoria de lleis, i una vegada ho logra, penetra en el sentit íntim de lo observat, descubrint les causes qu' ho originan. Que 's val de la observació es evident, pro no emplea ses facultats en argumentar els detalls que posan de relleu el naturalisme i realisme de lo observat, sino que la matexa observació, li servex com de puntal per arriuar al punt més alt de la funció intel·lectiva, el descubrint de la essencia de lo observat.

Clar está que un escriptor que 's val de tan ferm procés per arriuar a la consecuèncie última, es un observador llògic i que procedex am consciencia, i per tant no pot ser menos qu' un bon literat. Fuig l' Acebal dels efectes qu' enlluernan al públic, és discret a tot serho, analític verdader, i aquex matexa anàlisis li priva de caure en l' amanerament i en lo inverossímil. S' ha dit d' ell, que ha prés els motllos de Guy de Maupassant. Si son realisme, se 'ns presentés descarnat, com llaga viva, ho compendriem, pro no, son realisme es acceptable perquè 's veu que Acebal li reduex sa personalitat i que si 'n fa ús, es per preparar una ensenyansa, es per donar lloc a la entrada de les funcions psicològiques, ò be a l' estudi de caràcters que tan profundament ha conseguit.

Estudia l' Acebal, els sentiments, les persones i els moviments socials, després d' analisar detingudament els components de la societat, i si estudia els defectes i miseries que acompanyen a la matexa, no ho fa am l' esprit de secta que distingex als literats russos, sino que mogut per son amor a la humanitat, presenta dites miseries, a fi de que 's remediïn i se les tingui en llástima. De la presentació al viu de dites miseries, s' han valgut a l' ecstranger per lograr un nom literari, en Piechkow, més conegut per Máxim Gorki a Russia, en Garland als Estats Units, Kunt Hansum a Suecia i 'l simpàtic poeta Silvio Strahimir Kranjaevich a Croacia.

Una de les produccions d' en Acebal que més ha agradat, es "Huella de almas", en la que posa de relleu la mane-

ra de viure de la classe mitja madrilenya, dintre la que no hi regna ni la miseria accentuada, ni molt menys la fastuositat de la comoditat. La gent que la compón, son figures de poc relleu, d'aspiracions limitadíssimes, viuen al dia, sense preocuparse de la sort que 'ls espera en el bromós demá. Son pobres d'esperit, senten per educació, orror a tota grandesa, la noció de poder els acobarda, la vista d'un eczercit els corprén, la entrada a una catedral els produex buidor a son voltant, els maregan els museos, perquè comprenen que hi ha quelcóm gran que no conexen, i prefereixen a tot, sa habitació reduida, sos paseigs meditats sa esglesia petita i reduida, un cromó, una reproducció d'una imatge, una ideia senzilla, una conversa insulsa, etc.

Recorra am sa novela Acebal, diferents tipus d'aquesta denerida classe mitja, i presenta a un Sergio Soto, bibliotecari d'ofici, raquític, apocat, humil per forsa, sense virtut per presentarse am personalitat de relleu. Presenta a Rafaela, una noia de pocs ideials, coibida per eczageracions relligioses, mártir d'un miserable piano del que arrenca sons desarmonisats, ser que no dú altre bagatge que emocions tristes i alguna alegria vesllumbradora. Ens descriu a Clarita, la petita de la casa, la llum entre tanta tenebra, l'esclat de la Naturalesa en aquella familia ont tot hi vá en sentit contrari. Tota la familia Bustamante, desperta tristesa, al veure-la desnutrida, amb 'l plor amarant sempre sos ulls, sense que un raig d'alegria, vinga a ser un parèntesis en sa vida desgraciada; sos individuos se 'ns manifesten tímits, inferiors a tot lo que 'ls volta, enamorats d'aquell retraiment que ha nascut a favor d'una educació raquítica, se 'ns mostren faltats de personalitat, arreconats en ses reduides habitacions escalfant sos membres amb uns migrats raigs de sol, i creient percebre olor de les flors de paper posades entre macetes i testos de paper rissat, al costat de quines invariablement se hi vèu al gat melangiós.

Axís com Gorki acompanya els personatjes que pinta am la miseria més accentuada amb una protesta viva contra la causa que la origina, aspecte que devegades resulta repugnant pel catòlic, en Acebal presenta 'ls seus personatjes, embolquellats am la palma de la resignació, am la humilitat dolorosa del impotent que ha de conformarse am sa **sort.**

“Huella de almas”, es com la presentació d’ un *cás clínic*, de la enfermetat que patex Espanya, d’ aquex manca-
ment d’ ideials que distingex al poble, d’ aquesta falta de
desitjos de viure am personalitat de relleu devant lo mon
civilisat, d’ aquex tan *se me ’n dona*, que fá de les genera-
cions, unes tribus d’ homes baxos, raquítics, inútils per la
lluita moderna de l’ esteriorisació del pensament en teo-
ries, de la perfecció dels trevalls manuals en la práctica,
unes tribus en les que els homes resulten inútils als vin-
ticinc anys, que ’s dexen veure sense noblesa, i sense
ideials, i com deia Llanas Aguilaniedo, celebrat literat cas-
tellá, *como generaciones de hongos sucios y ramplones
que se sueden sin finalidad, sin objeto, sobre la corteza
á medio podrir de un árbol muerto.*

Cuanta vritat enclouen aquestes paraules, que poden
servir com hermós epílec a la literaria producció d’ en
Acebal!

RAFEL GAY.

FLORS D’ HIVERN (*)

*“Vosotros los que habeis perdido á vues-
tra madre, tambien podeis verla si teneis
corazon y sentimiento.*

SEVER CATALINA. *“La mujer.” Cap. sept.*

En va anhelas, cor meu, una esperansa,
aclaparat pel fex del desconhort,
Esvahida contempla ta gaubansa...
¡Canta, infelís! ¡Canta, infelís, sa mort!

I

En va m’ ho repetias, benvolguda,
que ’l goig del món no es goig;
¿com havia de crèuret si en tos llabis
lo bevia mon cor?
Mes are ja no t’ tinch, y en ma tristesa,
conech qu’ alló es vritat;
mes com avuy tos llavis no m’ ho diuhen,
penso encare:—¡Qui sab ..!—

II

Canta l' aucella,—ma dolsa aymia,
 entre 'l brancatje—la llum de dia;
 lo sol espléndit,—en lo cel blau,
 lo poder canta,—canta la pau,
 y tots los astres—del firmament
 sos himnes cantan—á algú que 'ls sent.
 ¡Sols jo, planyentme—d' aytal dissort,
 per mi sol canto—la teva mort!

III

De ma vida en las desgracias,
 cercava 'l consol en tu,
 y en la desgracia de pèrdret... .
 ¡no m' aconsola ningú!

IV

L' Iglesia posa la cendra
 de sos fidels en lo front;
 la teva cendra, estimada,
 me l' has posada en lo cor.

V

Al llegir are las cartas
 que desde 'l camp m' escrivias,
 al desplegar sos fulls, grochs
 com ramell de flors marcidas,
 me sembla qu' en exas ratllas
 ton esperit ressucita
 y m' faig la trista il lusió
 de que 't tinch encara viva.

VI

Quan resto sol en mon llit
 y m' tremola de po 'l cor,
 y sento com sa fredor
 me va encomanant la nit;
 quan trovo mon viure du,
 penso en tu.

* * *

Are qu' ets morta, amor meu,
 la mortalla per llensol,
 l' oblit del món per consol,

X

Quan soch fora de casa, vida mia,
 de tornar no tinch pressa com avans,
 ni sento aquella fonda melangia
 que m' feya trovar llarchs los breus instants
 No se que ho fa, l' aymia,
 jo, que á fora 'm trovava foraste,
 avuy may tornaria
 puig com més lluny estich, estich mes be.

y per respatller la Creu;
 are que no pots sofrí,
 pensa en mi.

VII

Avuy he vist un llacsó
 qu' en lo cayre del teulat
 espiava, colltorsat,
 per l' escletxa del balcó,
 y encare que res m' ha dit,
 nos hem comprés tant, aymia,
 que jo he perdut l' alegria
 y ell, al veurem, s' ha marcit.

VIII

Quan ressona á mon costat
 com lo murmuri d' un bes,
 me giro adelerat.....
 ¡y no veig res!

IX

Los aucellets de la gabia,
 los qui rebian ab gust
 las besadas de ta boca
 y 'l panís de tos dits purs,
 avuy veyentme s' alegran
 puig no m' trovan tan adust,
 avuy sentintme refilem
 y saltironan tots junts
 y s' acostan á ma boca
 y besantla restan muts;
 que recullen de mos llabis
 los petons que m' feres tu.

XI

La teva sor es ma sort
y á hont est tu ta veu me crida;
quan eras viva, á la vida,
y are qu' ets morta, á la mort.

XII

Quan los teus amichs d' un dia
ja no s' recorden, de tu,
nostres cors, oh dolsa aymía,
parlarán ab alegría
sens que s' ho pensi níngú.

XIII

Jo tinch una flor
grisenca y marcida
que guardo per mi
á dintre d' un llibre;
la guardo, gelós,
molt més que la vida;
perque ella 'n tingúes
la meva daría

. . . . .
Lo llibre es mon cor,
ta imatge es la flor.

XIV

Encar que sigas morta,
no minva 'l meu amor;
per xo sempre que trovo
de tu algun trist recort,
hi dexo ab mas besadas
un bocinet de cor.

XV

Quan passejo trist y sol,
vas guiantme pel camí,
y m' omplenas de consol
quan reso per tu, al matí.
Veyent que sempre t' anyoro,
deus pensar mentres jo ploro,
—¡Com se 'n recorda de mi!—

Es lo temps la tramontana,
es un roure 'l teu recort:
poden los anys escapsarli
de sa brancada algún brot,
poden los vents embestirlo,
pot lo llamp ratllar son tronch;
com més d' aterrarlo proven,
més altiu será y mes fort.

JAUME BOFILL Y MATAS.

UN LLIBRE DE M. VERDAGUER.

De les poesies que en diferents llocs tenia escampades i sens amonjoiar el Príncep de nostres lletres, en Viada i Lluch i en Busquets i Punset n' han format un vistós volum, qu' amb el nom de "La Mellor Corona" han presentat com a recort estimable als admiradors del venerable mestre.

En Bori i Fontestá—que de segur es aquest autor qui firma am les lletres A. B. i F.—diu desde *Catalunya Artística*: "De les poesies que forman "La Mellor Corona" no hi ha de que parlarne. No sabriam pas per quina comensar, ni molt menys quina escullir d' aquex ram olorós." Lo que son els criteris! Nosaltres per tres ò quatre donariem totes les demás. I no es que en aquexes derrereres hi manqui delicadesa i inspiració; però si hem de ser francs, allà ont hi sentim la potensa de l' artista no es pas en totes les planes

del llibre; es en "Jesús infant", en algun punt del "Setelier", en les corrandes i en algunes altres composicions; en cambi, i ja que 's tracta de dir-hi la nostra, ens interessen poc, pot-ser per massa d'ocasió: "Avuy fa dos anys", "Càntic al desposori de D. Claudi Lòpez y D.ª Maria Gayón", etc. Sens dupte hi ha una diferencia inmensa entre 'l prosaisme de

*Al carrer grave i modesta;
à l'iglesia fervorosa;
a casa may ociosa,
sobria a taula, al llit honesta...*

i la tendresa del "Jesús infant" i les delicadeses de pensament com aquestes:

*Si vols ser fill de Maria,
de Jesucrist pren la creu
que hi ha d'haver harmonia
entre 'ls dos fills del cor seu.*

*Les minyones de montanya
se semblen als angelets:
ho deu fer que varen néixer
un xich més aprop del cel.*

La prosa d'en Viada en sa Lletra-Dedicatoria a la germana de M. Cinto i la d'en Busquets en el curiós pròlec, son ben treballades. Sobre tot la de 'n Busquets es una llissó pràctica, per lo castís del llenguatge, que deuen tenir present els que, més afamats de renom que d'estudiar, es creuen servir d'alguna cosa a la literatura catalana, embrutint papers de periòdics, mastegant una mica l'idioma francès no cuidantse d'apendre en el poble i en nostres clàssics, fumant am pipa i duguent melenes.

La distribució del llibre en *Roselles, Crucíferes, Vidalbes, etc.*, casi fa com l'aigua de bacallà; lo que si convenia separar-ho, com ho han efectuat els col·leccionadors, era el genre de caràcter profà i popular que servex per conèixer mes fonament la personalitat literària del gran cantor de gestes èpiques i tendreses místiques, admiració de tot el món intel·lectual.

J. MONTSERRAT.

ELS TRES AMORS

I

¿M' estimes, amor meu?—deia una mare
a un fill seu jovinsel,

—Si, si, mare,—l noiet li responia.

—¿Fins a ont?—Fins al cel.

—Quan seràs gran m' estimaràs com are,
rei del meu cor?—Si, si.

—¿Fins quan m' estimaràs?—Jo? sempre, sempre

—¿Fins quan?—Fins a morir.

—M' estimes més, molt més que a tes joguines?

—Si, mare, si, molt més.

—Que n' ets d' ermós, fill meu; vine i acostat
que merexes un bes.

I ponsànt-se-l als brassos riàllera
un dols petó li feia?

i acostadet el nin a frec de galta
joiosament somreia.

II

El noiet s' ha fet gran, i les joguines
de mica en mica ha abandonat,
i ara reposen olvidades
com els restos d' un barco naufragat.

Ja te companys, ja en sa fatlera
són ells els seus únics afanys;
ja estima més que a sa mareta
als seus companys.

—Perquè no 'm creus, fill meu? vèus que t' estimo...
si 't renyo és pèl teu be

¿Oi que ja no m' estimes?—Si, si, dona.

—Jo t' aimo molt—¡Ja ho sé!

M' estimes més que a tos companys?—Si, dona;
no 'm preguntèu axò.—

I acostant-li la mare la ma als llavis
son fill li fa un fetó.

III

*El noi ja te vint anys i se n' adona
de que ja s' ha fet gran;
ilusions el corprenen, esperances
en son cor poncellant.*

¿M' estimes? li pregunta un jorn sa mare.

—Prou,—respòn secament.

*—Oh! no m' estimes tant com quan jugaves
en ma falda rient.*

*—No ho veièu que soc gran?—Be! no t' enfadis,
és que t' estimo tant. .*

*Ja ho sé, amor meu, ja ho sé qu' estimes forsa,
ja ho sé que 't vas fent gran.*

*—Doncs perquè m' ho dièu?—Perquè voldria,
no voldria res més
que 'l teu cor jove més que al de ta mare
a un altre no estimés.*

*Ja ho sé qu' ets gran, però ancar sé am dulsura
que tens partit el cor;
encara tens per mi un trosset de vida,
encara 'm dus amor.*

*També sé qu' ex amor fins a la tomba
me 'l portaràs... després. .—*

*Llagrimejen tots dos, la mare acosta
la ma al seu fill, i aquet li dona un bés.*

ANTONI VIVER.

EL DIBUX DEL NOI

I

Era un adroguer, un bon adroguer, campatxano i de bon genit qu' es passava el dia despatxant sal fumant, quartos de safrá i aguantant am paciència les impertinències de les minyones. Solament quan li compraven ciris tenia paraules

de fina crítica: hi havia molts convents a Espanya i estaven tots mol atrassats, i ficava els quartos al calaix remenant el cap d'un costat a l'altre. Per ell el món era la botiga; solament d'en tant en tant sortia amb els companys, comerciants com ell, a fer algún arrós a fora en un lloc que sempre era 'l matex, perquè la mestressa tenia fama de neta.

I vivia felis, una mica pesarós dels mals governs i un xic perdudes las fianses de que guanyessin els seus, que ja tardaven massa a tirarse al carré.

Aquesta tranquil·litat fou interrumpuda un dia. Per sant Josep, que era el seu sant, estava ja l' escudella a taula, fumosa, embaumant la atmósfera de la rebotiga am flaira de pilota i el noi gran mai mes acabava d' arribar. El bon home estava dret, al llindar de la porta, sota els pinjois de aiguacuit i esponjes, guaitan amunt i avall, i comensava a inquietarse. De sopte el seu cor se aliviá, el noi venia somrient, amb una cosa grossa, cuadrada, sota la xella, embolicada am paper de pessa. Un cop a dintra, quan fou voltat de tota la familia, comensá a desembolicar aquella cosa entre una gran curiositat dels altres, llensá el paper a terra, dexantho sobre una cadira i s' apartá uns quants passos. De moment es vejà un marquet i un vidre que enlluernava reflectant la llum de la finestra del fondo que 'l feria de plè a plè. I la mare del noi, els germans, els cosins i fins un oncle, qu' era mestre, s' empenyien els uns als altres per trobar un punt de repós a sos ulls, que plens de curiositat, volien veure i sols cegaven. El pare, com home de esperiencia i sanc freda, esperava tranquil.

A la fi ben arreconats am perill de tirar la taula a terra, vejeren lo que hi havia redera d' aquell vidre: era un dibux primorós fet amb un grá d' ordi qu' encantava, ¡fins llapit blanc hi havia! L' oncle, de moment, ja va veure que estava bé, i el pare se atansá, sempre calmós, i llegí am veu alta: *A mi queridísimo papá en sus dias, Andrés Bou.* Molt bé noi i moltes grácies.

II

Cada die en Bou pare es passava, després de llevat, un ratet contemplant aquell quadro i allí a soles les galtes se li inflaven i sa cara's tornaba radiant de satisfacció. ¡Alló

era del noi! Però no ho acabava d'entendre; com mes ho mirava menos sabia que representava aquell dimoni de dibux. Era cla que si veia una cosa que semblava una cara, però si percás estava cap-per-vall, després hi havia un altre cosa que semblava un barret de copa sota un fex de llenya..... Aneuho a entendre, i sen anava cap a la botiga on tot equilibrant el pes de las ampollas, posant perdigons a l'altre valansa, pensava en que dimoni representaria el dibux del noi. No ho preguntava perquè tenia amor propi i no volia que fos dit que el cap de casa no ho entenia tot. I tornava a mirarho a l'altre dia..... i res..... aneuho a entendre. A la fi com l'obsessió crexia tingué por de trobarse malament i demaná a la seva dona que li expliqués, porque ell ho confessava am molta vergonya, que no sabia lo que significava el dibux del noi. Ella s'el mirá roja de indignació; no merexia que li fessin regalos semblants, era ben cla alló i prou bé qu'estava i prou ben marcat qu'es veia, allò era una noia fent l'avi-forc.

III

Que besties eren les dones i que tossudes, feia vuit dias que discutien lo matex al ficarse al llit; feia vuit dies qu'ell li explicava que no era decent ni propi i que no significava res una noia posada cap per vall sobre un sombrero de copa i un fex de llenya; però ella res..... que ho era, que ho era i que ho era.

Per primer cop se sentiren crits dintre la cambra, per primer cop el soroll de les disputes despertá a la mainadeta que dormien alli alavora.

La cosa no podia durar, amenassava la tranquilitat de la familia i un dia determinaren que l'endemà ho preguntarien al bailet.

Dormiren poc, per fi arribá l'aubada.—Andreuet, cridá el pare am veu ferma, disposat a tot.

Aquest comparegué am la cartera dels llibres penjada a l'esquena, a la ma la capsa de dibux que li havien comprat en justa compensació del obsequi a l'autor de sos dies; mirava un xic estranyat que 'l cridessin alli dintre.

—Noi, parla, treunos de duptes, nosaltres veiem perfectament que el teu dibux es molt ben fet; el *tio* també ho va dirho i ja saps qu'ell hi enten amb aquestes coses, nosal-

tres també te ho agraim molt i la prova que el varem *colocá frenta per frenta* al nostre llit perque *hasta* adormits el vejessim.

No sabia lo que se ampatollava; la dona per acabar aviat, cridant més que de costum, digué al noi:—Corre Andrauet, espícali al teu pare que 'l teu dibux es una noia cap per avall.—¿Cap per avall mare? Girá la vista enlaire, saltá com una fera sobre la cadira, despenjá el cuadro i el girá posant-lo sobre l' assiento, com en la diada de Sant Josep, i surtí de la cambra mitj plorós.

Estranyats de la maniobra i amb un pam de boca oberta marit i moller miraren am calma la obra mestra, i entra tots dos ajudantse mutuament, després de molts esforços, traqueren en cla que alló era una florista amb un test de roses sobre 'l cap.

El bretol del fusté am la pressa havia clavat l' anella de la banda dels peus.

JOAN NEGRE I PUIG.

L' ART A GIRONA

Per ecsés d' original en el passat nombre no vàrem parlar del concert del Círcol Artístic ni d' uns quadrets d' en Texidor esposats a can Estruc. Ne parlarem avui encara que sigui passada l' oportunitat. El concert del dia 4 del corrent fou un concert de *Fives* preparat a còrre-cuita en el que 'l mestre senyor Wehils va donar proves d' una gran despreocupació artística comensant a ensejar les pessas el dematí avans i llegintles un cop tan sóls siguent moltes d' elles completament desconegudes per la majoria dels professors que formaven l' orquesta, i tractanse de obres com la primera sinfonia de Bethowen i del preludi del Lohengrin i la marxa del Tanhäuser den Wagner. Amb axò solament ni ha prou per formarse càrrec de la justesa i colorit am que foren executades les esmentades obres, i no cal dirne casi be res més. No obstant gairebé tots els que anaren a n-aital concert varen surtirne contents am la convicció de que havien assistit a una verdadera solemnitat musical, i els diaris ne parlaren am molt d' elogi, pegant cops d' incen- cer a tort i a dret i felicitant a tot bitxo com es de consuetut en semblants cassos.

Jo no se la conciencia artística del senyor Wehils de quina mena deu ésser pro lo que puc assegurar es que o devía estar plè de remordiments o es burlaba de la bona fe d' un círcol que 's anomenava artístic i s' empassaba aquell preludi del Lohengrin i aquella marxa del Tanhäuser i tan desastrosament tocades.

Ens dol tenir qu'esser sempre nosaltres els únics que no fem embuts amb el parlar; la tasca qu'ens hem proposat es ben ingrata, pro tenim fè ancora; creiem en un possible desvetllament del art en aquesta ciutat i per-xò tot lo que es fassi mal fet i contribuexi a mantenir l'estat de manseria casulana en que vivim serà censurat per nosaltres i si la nostra censura desvetlla a un tan sòls, quedarem pagats i satisfets.

Enganyar al públic, fentli veure garses per perdius, darli menjars bons mal amanits es inutilisar-lo per gaudir els refinaments de la veritable bellesa; es enllaminarlo am coses grolleres acostumantlo a no ser eczigent i a que s'ho empassi tot sense paladejarho com un ànec famolenc. Ademés tambe s'el acostuma a perdre 'l respecte a les obres dels grans homes i encarrilat a presenciar profanacions acabarà per creurers qu' en Wagner es lo matex que 'n Chueca i Valverde.

Aquell periodista que entussiasmat parlava ja de la possibilitat de sentir en aquesta ciutat dintre poc temps la novena sinfonia de Bethoven, es una mostra del mal que fan concerts com el prócsim passat en les imaginacions infantils.

Una entitat esencialment artística com el Círcol deu procurar no que les families dels socis passin una tarde més ò menys distreta, sinó fer les coses am mirament i sobre tot tenir compte que la seva fama no 'n valgui menos i que mai pugui ser objecte de mofa per ningú.

Deu vulgui que alguns dels matexos que en la tarde del 4 prengueren part en el concert i cobraren per sa tasca de camàlic, a hores d'ara no fassi broma de nostra poca aprensió, de nostra ignocencia i parlin de Girona com d' un país verge de cultura musical.

* * *

Els quadrets d' en Texidor eren mol simpàtic i fets com solen serho els d' aquet artista que te per costum saturarse be de lo que vèu i ferho am senzillesa i bona fè.

Dels tres ens agradava molt el del mitj qu' era un pastel d' entonació blaosa, un xic fantàstic è impregnat d' la poética vaguetat que tenen les riberes en l' hora del crepuscle.

Estava mol ben entés i sols la factura era un xic ignocenta lo que a nostre entendre no 'l perjudicava pas.

Preferim aquesta ignocencia a les picardies que acostuma a gastar en Pons Martí que cada dia es mes amanerat i fals com se pot veure en els quadros que ara te ecsposats en la matexa botiga de can Estruc.

Aquells paisatges ningú diria que fossin fets en aquet sigle i tenen un aire tan ranci i tan comercial qu' es fan antipàtics.—P. B.

PARENTESSIS

Hores d' ara, els inspectors, que varen espiar els mestres de minyons que ensenyaven la doctrina en catalá, deuen estar plens de satisfacció pel gran servei que han fet a la pátria.

Verdaderament d' homes que demostrin tan zel per cumplir la seva

obligació, avui no 'n corren gaires i gracies a n-axò i a l'odi qu' a tot lo que sigui catalá tenen aquells senyors, s' ha descubert un perill tremendo; una mina que amenassava fer engrunes de l' Espanya que avui mes que mai necessita moltes pastetes per mantenirse formant un tot intangible.

Afigurense que a n-aquí, ipocritament, a cops de *dialecte*, anavem afluxant els llassos de germanor qu' ens unexen am les altres provincies, i am l'escusa de fer entendre les coses divines a nostres fills, interrompiem l' unitat de llenguatge. Cal pensarsi forsa i meditarho molt per veure la gravetat inconmensurable que inclou semblant traidoria; ficseuse qu' en Máximo Gomez podia esser lo que 's vulgui pro am tot va enraonar sempre en la llengua de Cervantes i ni sisquera va intentar ensenyar la doctrina a cap fill seu en una parla sensa solta que no está domiciliada en cap nació europea segons en Romanones I, no hi ha vergonya en la terra, o els sabis senyors inspectors, els de las *levitas cursis*, deuen esser recompensats com se merexen per un servei tan patriótic i tan .... indiscret. Jo 'ls hi omplenaria la corpora de creus i tots els panys de paret de casa seva de diplomes, que son etzigoris que fan goig; donen llustre i sabiduria sense perdre temps ni escursar la vista.

Ves, com ho hauriem sapigut que 'l senyor ministre d' instrucció pública ens tenia com a estrangers i que no havia llegit el Diccionari de la Academia i que 'l general Segura tot lo mes, ananti a les enbones podia fernos l' obsequi de que la nostra llengua fos dialecte i que 'l mateix senyor el sigle passat, en l' alta montanya de Catalunya comprava i venia en castellá, sense haver tingut mai un sol malentés amb els clients. ¡Mare de Deu senyor general quants sacs de sigrons ha necessitat V. S. per arribar a n-aquest estrem?

Despres de tot no mes falta que 'l Sr. Ministre d' Instrucció Pública fassi com aquells saltimbanquis que quan plegan de fer planxes de merit, al tocar els resultats, la gent se 'ls hi esquitlla.

* * *

El dia primer de desembre en la Diputació comensaran les oposicions per proveir la plassa de professor de dibux de la Escola Menor de Belles arts de Llagostera.

Entre els eczersicis qu' han de fer els opositors hi figuren contestar a preguntes de aritmética i resoldre regles d' interés *simple*. VV. no sabrán que te que veure axò am l' ensenyar a dibuxar nassos i orelles, doncs els autors del programa si, pro s' ho callen; son gent d' esperiencia i poc sentit comú.

ESPIGOLANT. -- CRÓNICA

Ha mort a Madrid, ont desde temps residia, el Mestre en Gai Saber, Anicet de Pagés i Puig, un dels millors poetes de Catalunya, qu' ocupava lloc ben ovirador entre 'ls mestres de nostres Jocs Florals. La mort ha dexat un búiit ben difícil d' omplenar.

La "Lliga Catalanista" d' aquesta ciutat, ha enviat a n' en Romanones el següent telegrama en castellà perquè a *Telégrafos* els traduexen:
 Ministro instrucción Madrid.—Lliga Catalanista protesta enérgicamente decreto último atentatorio lenguas regionales.—Presidente, Monsalvatje.—Secretario, Sambola.

Hem rebut el nombre 5 de l' interessant periòdic la *Gaceta de Turistas* en el que en son primer article titulat *Crònica de la semana* parla del decret d' en Romanones amb una sensatés i bon sentit admirable. Recomenem l' esmentat article als polítics espanyols entossudits amb el seu taranná senza solta.

A *La Lucha* també li sembla que te raó en son decret el Ministre d' Instrucció Pública

¡Miserable fonograf! ¿Quan tindreu ideias propias, renegats de la terra nadiua? Vostra ridícula vanitat d' homes esclaus d' un cacic vos ofega fins els sentimens d' humana noblesa.

Éns fuè el matex efecte d' un vil que, plè d' estúpida satisfacció, anés aplaudint mentres arrabassessin la llengua a la seva mare.

Senyor Director de VIDA.

Els Catequistas del Seminari de Girona vos pregan la inserció de la següent

PROTESTA:

Produint en els ànims la conmovió y la indignació qu' es de suposar, ha arribat al nostre Seminari la noticia del xavacá decret, prohibint la ensenyansa en catalá, de la Doctrina Cristiana, endossat als catalans pel Ministre d' Instrucció pública, compte de Romanones.

Ja no es pas avui sols el nostre terror que perilla: ja no es pas solament la nostra llengua épica, cada jorn mes creixent y mes rumbosa, la que 's sent rebaixada per la befa y per l' escarni, etjegada de las escolas y posada en entredit de parlar ab son Deu; la falconada, avuy ha sigut mes profunda: se nos ha volgut desarrelar la fe, afogar aquest flam sagrat que crema perpetuament com el de Vesta y el de l' Arca del Testament en el sagrari de nostre cor, en el recó de Catalunya, y perxó despres de batre a la terra, s' abrahonan a la Relligió, que si aquella es el cos de la societat, aquesta es son ánima Volen castellanisarnos, imbuirnos de sas aspiracions migroladas, saturarnos de llur esperit afemellat y groller, fins a fernos perdre la conciencia de que som un poble masclé y fael, de que 'l poble catalá per natural instinct aymant de sos furs y sas tradicions es també relligios per autonomasia.

A tot vivent, Deu li ha donat la manifestació adecuada de la seva vida y la manifestació de vida d' un poble, es son llenguatje, puig qu' en eix, com en preuhat estóig, s' hi contenen sa historia, sas tradicions, sas costums y son caracter Veji 's donchs, quan censurable sia la conducta d' un ministre que, varroer y obcecat vol esborrar d' una plumada, lo qu' está sagellat y aprobat per la mateixa naturalesa.

Devant d' un procedir tan vulgar com innoble, han protestat ja varias entitats individuals y collectivas de Catalunya, protestem també nosaltres, Seminaristas de Girona, ab tota la fermesa y ab tota l' ánima y ab nosaltres protestan tots els catalans en quins cors hi bategan, confosos en un sol, eixos dos amors inseparables: l' amor a Deu y l' amor a la Patria.

Els Catequistas del Seminari de Girona.